

ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ДЕТЕКТИВ

ВАСИЛЬ ДОБРЯНСЬКИЙ
У ВАС НА МЕНЕ НІЧОГО НЕМА

Харків
«Фоліо»
2021

Любить — не любить

1

Опівночі пустився дощ, дрібний, осінній, з монотонним приспівом, від якого м'який голос Джо Дассена здавався шепотом із потойбічної темряви. «Якщо ви хочете знати країну, де пісні ніколи не бувають щасливими...» — кликав невідь-куди співак¹. Павловський опустив скло і викинув недопалок. Викурив кілька цигарок, чекаючи Анну. У роті гірчило. Денис зім'яв порожню пачку «Winston» і запхав її на поличку в дверцятах поряд із кількома зім'ятими стаканчиками від кави. Чекав давно і злився. Автобус — не поїзд, що дотримується графіка.

«Знаємо, знаємо, — зітхнув до співака. — Пощастило в цій країні народитися...»

Запустив пошук іншої FM-станції, щоб не заснути. Радіоприймач, поскрипівши, знову зупинився на знайомому голосі. Джо Дассен причепився, не хотів зникати.

Небо спалахнуло від осінньої блискавки. Втім, то виявився не спалах: під мостом калатнули штанги і звідти вибрався, втомлено хитаючись, тролейбус. Над ним іскрили бенгальські вогні. Він нагадував освітлену бульбашку, що ось-ось лусне і зникне. З тої бульбашки дивилися у ніч кілька сірих обличь. Людина за склом стає несхожою на

¹ «Blue Country» (*фр.*) — «Блакитна країна» — відома пісня французького співака Джо Дассена.

себе. Вона встигла на останній рейс і відчуває себе відгородженою від негоди. Пасажири тролейбуса мали мету і спокій.

Нехай тимчасово.

Недалечко від Денисового «Опеля» куняли таксисти, чекаючи поїзда з Чернівців. Ці люди не знали втоми. Дехто мастурбував за кермом.

З-за рогу банку з яскравою зеленою ілюмінацією, що шипіла, немов потривожена змія, в нічній імлі, насиченій туманом, вигулькнули білі фари київського автобуса. Радіо на панелі авто знесилено замовкло. І раптом голосно озвалося рекламою живого пива «Лаврове».

Обридлий Джо Дассен таки зник. Мабуть, у студії прокинувся оператор.

Анна не любила смороду туалетів у поїздах, тому вирішила їхати до Франика автобусом. Крім того, це на цілих п'ять годин швидше. Високий, мов пожежна каланча, темно-білий міжміський «Volvo», гуркочучи колесами по мокрій бруківці, підкотився до платформи на автовокзалі. Чмихнув дверима. Павловський порадів, що обрав зручну позицію — зупинив авто через дорогу: пасажири, що вискакували з автобуса, як на долоні. Анна зволікала, не виходила. Вже шофер повіdkривав багажні відділення, вже таксисти завантажили громіздкі баули у багажники і поїхали у місто, а вона не з'являлася. Денис сердито хряснув дверцями і перебіг вулицю. Зазирнув у напівосвітлений салон.

Все. Нікого нема. Вона знов його обманула.

Дістав телефон. «На жаль, абонент не може прийняти ваш дзвінок. Зателефонуйте пізніше...»

Водій закрив ляду порожнього багажника й зацікавлено глянув на Павловського.

2

Як німічна стара могла виштовхати здорового й дужого мужика у вікно?

Нонсенс.

Вона ж не всесильна.

Павловський гримнув важкими дверима музею і, оминаючи двір-колодязь, попрямував за ріг, до під'їзду, де мешкала Сухацька.

Копи гомоніли над трупом.

Вони нікуди не спішили. Це їхня робота.

Нерозбірливі голоси переливалися, ніби в трубі.

До вікон музею поприлипали жіночі обличчя.

Біля входу в квартиру стояв чорновусий капрал. Йому наказали зайняти варту і він зайняв. Сходи бігли ще на поверх вище, і впиралися у двері, що вели на горище. Капрал з увагою, мов щеня на дорослого пса, подивився на капітана. Чекав команди. Але Денис промовчав.

Все було саме так, як описала Анна. У квартирі баби Полі пахло ліками й старим тілом. Молоденька медсестра щойно зробила укол і з дослідницьким інтересом спозирала за старою, яка завмерла у великому кріслі. Так ентомологи спостерігають за жуком, який необачно перевернувся на спинку. Сухі жовті руки старої тремтіли. Під пергаментною шкірою на кистях надулися бужкові вузлики вен. Вона постогнувала, закривши очі. За повіками неспокійно крутилися очні яблука. Знеможене від років обличчя нагадувало маску мерця. Великий ніс нависав над вузькими смужками синіх губ. Щоки запали, наче вона їх жувала разом із улюб-

леними сухариками. По зморшках у ті западини стікали сльози. «Самі кістки», — оцінив фізичні можливості старої Денис. Мішкувата чорна сукенка робила її ще меншою. Вона, немов ящірка, сховалася у своєму лахмітті й не подавала ознак життя.

У куті на тринозі чорнів допотопний телевізор, накритий в'язаною серветкою.

Від потрісканого каміну несло старую сажею. На голих стінах — кілька портретів. Полиці серванту з кришталем укрилися пилюкою. Книги на етажерці зрослися палітурками. В'єтнамський капелюх-абажур висів далеко вгорі — колись уміли будувати приміщення з високими стелями. Й вікно відповідне — Голомідов міг стати чи не в повний зріст. І вивалитися.

На підтвердження версії самогубства під вікном стояв стілець. Саме з нього Голомідов ступив на підвіконня, наче на ешафот.

Чи на п'єдестал?..

Навіщо йому це робити саме тут, у бабусі, за якою доглядав?..

Самотній вазончик на вікні позирив єдиною квіткою на несподіваних гостей. Він все бачив, але нічого не скаже. Ледь сам не випав слідом за самогубцем.

На кухні лунко капала вода з іржавого крана.

Павловський оглянув квартиру. Велика кімната й маленька кухня, ванна й туалет із давно немитою кахельною плиткою. У зливному бачку дзюркотіла вода. Стіни побілені вапном. Сірі сітки павутиння у далеких, немов вершини гір, кутках. Древні меблі, поточені шашелем. Різьблена лиштва на дверях. І бронзові ручки, потьмянілі від старості. Рипучий вичовганий паркет із дубових дощочок. Нарізані кубики

сухого хліба у кухні на столі. Закіптявілий чайник на плиті. Холодильник «Дніпро» ще з радянських часів. Мокрі паке-тики з чаєм, скидані у чашку. Вирвана зі стіни розетка. Липучка від мух на шнури з лампочкою. Комахи на ній позастигали, наче чорні папіломи на бабиній шкірі. Оце і весь спадок безсмертної старої. Баба Поля жила по-спартанському, чекаючи призову. Але повістка від Бога не приходила. Натомість її перехопив правнук.

— Вона може говорити? — запитав Денис медсестру.

— Сама дивуюся, — пошепки відповіла й поглянула на слідчого великими карими очима. — Кажуть, їй сто літ. А вона не здається... Тиск нормальний. Тільки серцебиття. Я їй ввела заспокійливе. Зараз оклигає і поговорите.

У карих очах сестри горіли молоді вогні. Груди випиналися від пружкості. Білий халат підкреслював привабливі форми. Юна й стара — зразок деградації жіночого тіла. Павловський цинічно їх порівняв. Біля медсестри витав дух спокуси. Біля Сухацької — гострий запах сажі, немов задушеного й давно згаслого вогню. «Ось таке колись буде і з тобою, — глянув на дівчину, що пашіла здоров'ям. — А я до старості не доживу».

«Всі чоловіки-неврастеніки вважають, що помруть молодими», — відповіла йому тим же поглядом медсестра.

Йому тридцять три. Він вже навчився читати жіночі погляди. Жінки на чоловіків дивляться допитливо, немов зважують на своїх невидимих терезах. Миттєво. На шальках залишаються одиниці. Та й тих нерідко звідти скидають.

Визирнув у вікно й гукнув:

— Кінчай базар! Ви забирайте труп і шивайтесь звідси. Розбалакалися!.. — це до Постолатія. — А ви ходіть сюди, — це до криміналіста Шляхтура. — Тут для вас є робота.

ЧАСТИНА ДРУГА

Труп на дорозі**1**

Зранку Павловський, намагаючись не шуміти, заварив каву, припалив цигарку. Перша затяжка найсмачніша. Вчора забагато кури́в. Але на те є важлива причина — чекав Анну. Дочекався. Тепер не знає, як крок ступити. «Кава не втекла, як завжди. Це плюс», — подумав, наливаючи з джезви.

Сьогодні стрільби. Здавання нормативів. Начальник управління полковник Самусенко тримає їх у формі.

Денис не пам'ятає, коли використовував пістолет на службі. Кулак і кайданки — далі цього з місцевим злочинним контингентом не заходило.

Поглянув у вікно — там горіли дерева. Частина гілок вже зчорніла. Літо проминуло швидко — і грець з ним. Гострим карбом урізалося в серце. Якби не підтримка Максима Козельця, зійшов би з розуму. Макс — однокурсник. Разом закінчували юрфак у Львові. Денис полетів у Київ. Там ширші обрії, цікавіша робота, легше робити кар'єру. Але вийшло все, вважай, навпаки. У столиці вища конкуренція: Павловському весь час пхали палиці в колеса. А Максим удома дослужився до звання майора, начальника слідчого відділу. У Бельведерському управлінні поліції з метою експерименту підрозділ назвали відділом поліцейських детективів. Три слідчі і велетень-начальник. Зростом понад два метри. Кулаки — пудові гири. Поліцейська уніформа

й цивільні костюми на Максові завжди виглядали замалими. Він всівся за стіл і починав підписувати документи. Ручка пропадала в його лапищі. Ще в універі якось бовкнув «штельвага»¹. Міські жевжики голосно засміялися. Вони ніколи не чули цього слова. Хто в панському Львові знає селянський реманент? Але одразу підхопили. І назвали сільського хлопця Максима Козельця Штельвагою. Це дивне прізвисько напрочуд точно відповідало комплекції й характеру Макса. Так і приліпилося. Де університет, а де Франик, однак прізвисько потяглося за ним й сюди. Майор Штельвага з тим змирився. Навіть подумував змінити прізвище. Хіба звучить майор Козелець? Ні-і. А майор Штельвага — це ніби кулаком по писку. Навіть начальство іноді його так називало. Якось міські недомірки перелізли через паркан на територію управління. Шукали поживи. Нічого не знайшли. Черговий куняв на своєму посту й не побачив нахабну шушваль. На вітрині «Їх розшукує поліція» написали фарбою з балончика: «Псарня!». Червоними великим літерами. Полковник Самусенко, вистроївши особистий склад перед поганьбленим стендом, гаркнув у гучномовець:

— Майор Штельвага! До вечора знайти і покарати!

Майор Штельвага взяв під козирок.

Поліцейські захиталися від давкого сміху.

— Повертайся у мій відділ, — просто сказав Денисові після похорону мами й батька. І огорнув його своїми ведмежими обіймами. — Київ далеко. А тут теж роботи до біса.

¹ Штельвага, стельвага, и, жін. Поперечний брус, що з'єднає сільськогосподарське знаряддя з упряжкою. (*Словник української мови в 11 томах. — Том 9, 1978. — С. 683*).

ЗМІСТ

Частина перша	
Любить — не любить	4
Частина друга	
Труп на дорозі	27
Частина третя	
Що відбувається?	81
Частина четверта	
Ланцюгова реакція	152
Частина п'ята	
Тереза з поясом	221
Частина шоста	
У вас на мене нічого нема	291